

La recent modificació de la Llei de Propietat Intel·lectual pel que fa al dret de compensació per còpia privada reconeix, a la fi, una demanda històrica dels periodistes. Però el cert és que els interessos de les diferents parts implicades dificulten que les negociacions vagin a bon pas malgrat la voluntat col·lectiva de resoldre la gestió pel cobrament del cànon.

Drets d'autoria: el primer pas d'un camí difícil

Cristina Segura
Fotos: Sergio Ruiz

Els periodistes i els seus treballs, han de rebre una consideració similar o igual a la dels escriptors, pintors o directors de cine? Els ha d'emparar de manera clara el dret de propietat intel·lectual? Poden dir la seva un cop publicades o emeses les seves informacions malgrat els contractes empresarials o interessos aliens que els puguin limitar?

Si ens remuntem a l'origen d'aquest debat podríem trobar que és tan antic com la impremta. Disposar d'una legislació "justa" per a la feina del periodista, en plena època cibernètica, però que aixopluga encara el suport de paper, ha estat una reivindicació històrica que sembla no haver fet net amb la recent modificació de la Llei de Propietat Intel·lectual.

Malgrat la voluntat de reconèixer ara, i explícitament, el dret de l'autor (en aquest cas, el periodista) "a rebre una remuneració equitativa" quan "es realitzin recopilacions d'articles periodístics que consisteixin bàsicament en la seva mera reproducció" amb finalitats comercials, la solució final es preveu complicada.

Ningú no dubta que la modificació el juliol passat de l'article 32 de la llei, que data del 1987, es presenta en clau positiva per als periodistes,

però totes les parts interessades a més a més d'aquests: editores, entitats de gestió de drets, empreses de *press clipping* –reculls de premsa–, sindicats i col·legis de periodistes i clients dels reculls, estan assegudes a la taula per negociar com reconduir el que es desprèn de la llei, i també dur-ho a bon port. Això és, com compensar els periodistes per la difusió de la seva obra quan gràcies a aquesta se'n lucren tercers, però sense perjudicar els altres sectors involucrats.

Quant a la pròpia defensa dels periodistes, el col·legi de Catalunya ja havia interposat un recurs a la llei abans de la seva modificació del qual en va resultar una resolució que abonava la interpretació restrictiva pel que fa al dret de compensació per la còpia privada per a les obres. Des del Sindicat de Periodistes es contempla la modificació de la llei, que "ha corregit una situació totalment injusta", com un oportunitat per a "veure si finalment som capaços de crear una organització única que gestioni els nostres drets i ens beneficiï", assegura el seu president, Dardo Gómez.

Tot i que el marge per arribar a un acord pel que fa al pagament d'un cànon acaba pels volts de Nadal, i que a hores d'ara el procés està

Les empreses de *clipping* són algunes de les principals afectades per la modificació de la Llei de Propietat Intel·lectual.

encara obert, hi ha una voluntat de tancar-ho de manera amigable. A més, la llei modificada de Propietat Intel·lectual diu que els drets de remuneració i la gestió d'aquests s'han d'establir entre tots. Cal precisar que allò que compta a nivell de drets és, en definitiva, qui fa l'article, ja que la documentació o orientacions del director o cap de redacció no deixen de ser una ajuda a l'obra de l'autor.

La part més afectada d'entrada, les empreses de *press clipping*, asseguren tenir predisposició per "complir la legalitat", segons la directora gerent de RGR, Mamen Pajares. Dintre de l'embull de drets, compensacions o definicions (per

exemple, en alguns casos, qui és l'autor final d'una informació en la qual ha intervingut l'ajut d'un redactor en cap o els serveis de documentació d'un diari?) sembla que hi preval el sentit comú.

La modificació de l'article 32 de la llei que data de 1996 és una bona notícia per als periodistes

El que és clar és que, com en altres països, s'haurà de pagar un percentatge encara no fixat per a compensar el primer esglaó de la cadena, que és el periodista. I que els diners hauran de sortir, probablement, de l'últim esglaó, que és el client que

demana un recull de premsa econòmica, comarcal o cultural, i que sembla que el dret de difusió de les notícies i la forma especialitzada de treballar del segle XXI també l'empara perquè el rebí.

Respecte a la quantitat que s'haurà de pagar en concepte de compensació per còpia, Mamen Pajares assenyala que les tarifes podrien anar de 0,10 o 0,20 euros per informació, quantitat equiparable a les que es cobren a Europa. Per a Magdalena Vinent, la directora general de CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos), l'entitat que ha gestionat fins ara els drets per còpia

Internacional

> La Casa Blanca se juega las elecciones de

Bush admite in e insatisfacción grave situación

[The rest of the newspaper text is out of focus and illegible.]

privada, els preus haurien de ser similars als que es cobren a França. Aquest organisme té previst publicar al seu web les tarifes dividides en trams. "Cada editor col·locarà les seves capçaleres en diferents trams, segons el tipus de compensació que consideri que han de tenir. Per exemple, si a l'article s'ha fet més treball d'investigació, etc.", explica Vinent.

La necessitat d'adequar la llei a la normativa europea ha estat l'excusa per haver aprovat el juliol passat la modificació

UN PASTÍS PER REPARTIR

Una de les qüestions bàsiques de l'acord que es negocia és la creació de l'entitat que haurà de gestionar aquests drets. L'informe que l'advocat Josep Cruanyes va elaborar el

Una de les qüestions bàsiques de l'acord que es negocia és la creació de l'entitat que gestionarà aquests drets

setembre passat per al Col·legi de Periodistes sobre la gestió dels drets col·lectius dels periodistes recull alguns problemes que s'han de resoldre, com ara el dret de percebre remuneració per part dels autors, tant redactors com gràfics, no adhe-

Les diferents parts implicades tenen fins pels volts de Nadal per arribar a un acord i ja fa temps que s'estan movent les peces

rits a cap entitat. En aquest sentit, afegeix que "les entitats de gestió reconegudes no tenen previst donar accés en recaptar el cànon a persones que no hi estiguin associades". Per al president del Sindicat de Periodistes, el més efectiu seria

"crear un sol organisme de gestió" del cànon, fet que, simplificaria, al seu parer, la feina de cara a la recaptació, perquè "les mateixes empreses de *press clipping* també s'estimen més tenir com a interlocutor un organisme únic".

La idea del Col·legi és constituir una nova entitat de gestió per a l'àmbit català, ja que això és compatible amb el que diu el nou Estatut

de Catalunya. L'article 155 estableix que correspon a la Generalitat "l'autorització i la revocació de les entitats

de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuïn majoritàriament a Catalunya. Per a Josep Cruanyes, la possibilitat que hi hagi diferents entitats de gestió no pot donar altre resultat que millorar el sistema de gestió i fer-lo més eficient".

Quant al perfil de la nova entitat, a l'informe es recull

que "hauria de gestionar els drets recaptats del cànon de còpia privada que afecta els periodistes, gràfics i escrits, però també els de la còpia parcial llicenciada feta per entitats públiques o empreses que ara recapta només CEDRO".

La mateixa entitat, que podria ser patrocinada pel Col·legi, s'hauria d'ocupar també de la recaptació dels

drets de còpia de les empreses de *clipping*. En tot cas, la idea és que el sistema emprat sigui àgil i "de preu adequat" per poder contractar "llicències de reproducció d'obres d'autors de manera ràpida".

Per al periodista, l'informe explica

Qui cobra a Europa

La necessitat d'adequar la llei de propietat intel·lectual espanyola a la normativa europea ha estat el motiu, o l'excusa final, per la qual el Congrés dels Diputats en va aprovar el juliol passat la seva modificació. Però el cert és que les diferents entitats afectades, per bé o per mal, ja feia temps que havien dirigit la mirada cap als països veïns. L'aparador és divers.

D'aquesta manera, mentre la llei d'Itàlia (i fins ara, la d'Espanya), no contempla que els periodistes puguin cobrar per còpia privada de la seva obra, a França, Gran Bretanya o Suïssa és obligatori el pagament d'un cànon per cada pàgina de diari copiada o, segons el cas, per cada informació. En el model de funcionament francès, per exemple, hi ha un organisme encarregat de recaptar el cànon en concepte de drets d'autor a les empreses de *press clipping* i repartir les quantitats corresponents a les editores. A Alemanya, la legislació permet que una societat gestora de les grans editorials sigui qui s'ocupi d'aquest cobrament.

A Dinamarca els acords col·lectius per a periodistes contractats es van firmar amb grans editors de diaris i es paga una quantitat de diners fixa a l'organització de treballadors per posar material a Internet. El pagament individual es fa per l'ús i les còpies per a l'ús privat. En diversos països funciona una societat recaptadora que a vegades representa també els editors; en d'altres hi ha organismes estatals, o organitzacions només per a reporters gràfics i per a premsa escrita.

que la llei li reserva l'obligació a manifestar-se "que s'oposa a la lliure reproducció" però "no diu com s'ha de fer aquesta manifestació". De tota manera, des que se'n va aprovar la modificació, la mayo-

Sobre el *clipping*, la llei veu "l'autor com a titular del dret d'aquesta utilització, diferent de la inclusió al diari o revista en què s'ha editat"

ria d'empreses, sobretot les més grans, i els professionals que hi treballen ja s'han pronunciat a favor de l'oposició, tal i com ja era previsible.

D'altra banda, i segons l'informe de Cruanyes, en referir-se al *clipping*, la llei parla de "l'autor com a titular del dret d'aquesta utilització, diferent de la inclusió al diari o revista en què

La falta d'una llei de propietat intel·lectual han portat a baralles entre editors i empreses de *press clipping* que han acabat a tribunals

s'ha editat". En aquest sentit, "marca que la nova utilització no està inclosa en la cessió de drets de publicació derivada del contracte laboral o col·laboració", extrem que va ser suggerit pel Col·legi de Periodistes de Catalunya en la comissió parlamentària estatal que va discutir en el seu moment el projecte de llei.

Segons la màxima responsable de CEDRO la llei s'ha fet "de pressa i corrents i se n'haurà de tornar a parlar en el futur"

BATALLA ALS TRIBUNALS

A nivell de tot l'Estat, una de les conseqüències de la falta d'una llei de propietat intel·lectual que deixés molt clars els drets d'autor per als periodistes han estat batalles entre

editors i empreses de *press clipping* que finalment han acabat als tribunals.

Després de la proliferació d'aquestes últimes, un grup de grans editores (Recoletos, Prisa, Vocento,

Grupo Godó i Unedisa) van crear l'empresa Gede-

prensa per gestionar els seus propis drets d'autor, però

va ser impugnada per l'Asociación de Empresarios de Seguimiento de la Información, que aplega les principals empreses de *press clipping* del país.

El problema és que el tribunal de la defensa de la Competencia va fallar en contra de Gede-

prensa, ja que aquest organisme va considerar que la llei "fa excepció davant els autors del dret de propietat intel·lectual en els casos de cita de llibres i articles, assimilant-los als resums de premsa.

En aquest sentit, la directora gerent de RGR expressa el seu temor al fet que "no ens deixin fer la nostra feina, perquè ja van intentar prohibir-nos-la". Segons Magdalena Vinent, màxima responsable de CEDRO, la modificació de la llei del passat juliol s'ha fet "de pressa i corrents, i s'haurà de tornar a parlar del tema en el futur".

Així doncs, l'embolec d'interessos dirigits cap a direccions diferents en aquest àmbit haurà de començar-se a desembrollar ben aviat. A favor hi ha el fet que les parts implicades en aquest tema tenen interès en enllestir-ho, i que el temps per fer-ho és, segons preveu la llei, limitat. **■**

De la còpia mecanoscrita al mail prioritari

La febre de tenir sobre la taula i a primera hora, o encapçalant el correu electrònic del dia, un recull de totes les informacions que ens interessin ha pujat fins a límits impensables des de la dècada dels noranta. La irrupció d'Internet, l'especialització dels mitjans i, en definitiva, la carrera inacabable per saber-ho tot de tots, en qualsevol àmbit públic, ha esdevingut un camp abonat per a les empreses que resumeixen continguts i els agrupen segons les demandes que reben.

La cartera de clients també s'ha diversificat. A més de gabinets de premsa, partits, institucions o empreses, s'hi afegeixen actors, escriptors o arquitectes. Aquest creixement d'empreses de seguiment informatiu també ha tingut com a contrapartida l'oposició constant de les editores i els periodistes, que, paral·lelament, han lluitat perquè no els "afusellessin" els treballs.

La directora gerent de l'empresa de *press clipping* RGR, Mamen Pajares, apunta que els reculls de premis no són cosa de fa quatre dies: "A Espanya, la pionera va ser una agència que es deia Camarasa i que va començar a funcionar el 1935. Comprava tots els diaris, els retallava, i n'enviava còpies a fundacions, administracions o personatges públics als quals potser els resultava complicat accedir a tota la informació que els interessava". A Anglaterra va encetar aquest tipus de feina l'agència Durrance el 1890.